

konferencja
ZIELEŃ MIEJSKA KATOWICE 2013

13-14 czerwca 2013 r.

OCHRONA DRZEW W KONTEKŚCIE JAKOŚCI ŻYCIA W MIEŚCIE

JAKOŚĆ ŻYCIA A TERENY ZIELENI (DRZEWOSTAN)

**MIASTO
ZDROWE I
ZRÓWNOWAŻONE**

**TERENY ZIELENI
(DRZEWOSTAN)**

JAKOŚĆ ŻYCIA

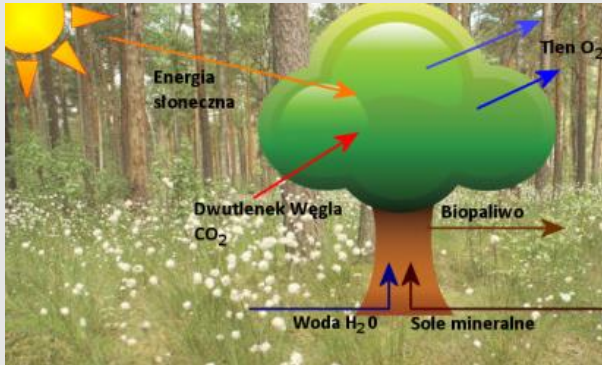
- **Nowoczesne zasady rozwoju obszarów zurbanizowanych zmierzają nie tylko do kształtowania miasta zrównoważonego, ale i zdrowego.**
 - Łączy to aspekt zdrowotny z ekologicznym, ekonomicznym i społecznym.
 - Jeden z wyznaczników „zdrowych” miast to dostęp do terenów zieleni.
- **Tereny zieleni (parki, skwery, bulwary) to jedna z miar jakości życia w mieście.**

**DRZEWO:
podstawowy „przyrodniczy i estetyczny budulec”
terenów zieleni w mieście**

DRZEWO JAKO PODMIOT OCHRONY

FUNKCJE DRZEWOSTANU

FUNKCJA PRZYRODNICZA

Produkcja O₂ i absorpcja CO₂

Regulacja stosunków termicznych i wilgotność.

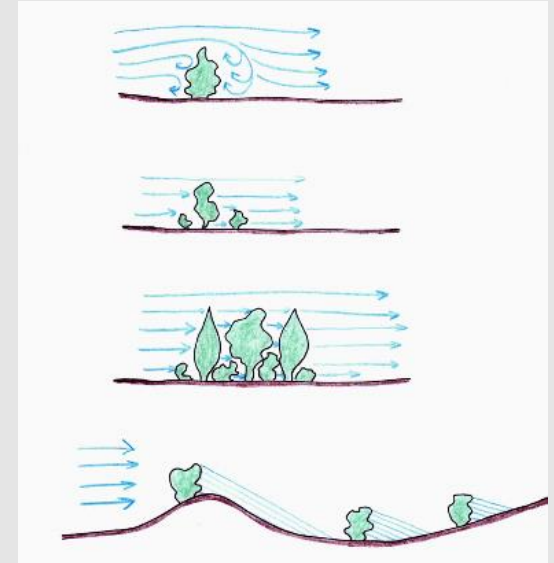
Ograniczenie ilości zanieczyszczeń powietrza

Zmniejszenie prędkości wiatru

Zmniejszenie poziomu hałasu

Produkcja fitoncydów

Miejsce bytowania zwierząt

FUNKCJE DRZEWOSTANU

FUNKCJA KOMPOZYCYJNA I ESTETYCZNA

zadrzewienie uliczne

układy bulwarowe

element kształtowania przestrzeni
publicznej

element zacieniający

element osłaniający

INSTRUMENTY OCHRONY DRZEWOSTANÓW

INSTRUMENTY

prawne

Ustawa z 27.03.2003 r. o planow. i zagosp. przestrz.
Ustawa z 3.10.2008 o udostępnianiu informacji o środowisku....
Ustawa z 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym:
Ustawa z 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (art. 78)

planistyczne

opracowanie ekofizjograficzne
(zawierające identyfikację uwarunkowań przyrodniczych)

miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
(wraz z Prognozą oddziaływania projektu planu na środowisko
(podstawa decyzji o pozwoleniu na budowę)

projekt realizacyjny

OCHRONA TERENÓW ZIELENI I ZADRZEWIENÍ

▶ Ustawa z 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (art.7 ust 1):

- **Zadania własne obejmują sprawy (...) zieleni gminnej i zadrzewień**

▶ Ustawa z 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (art. 78):

- **Rada gminy jest obowiązana zakładać i utrzymywać w należytym stanie tereny zieleni i zadrzewień**

▶ Ustawa z 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (art. 82):

- **1. Prace ziemne oraz inne prace związane z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, prowadzone w obrębie bryły korzeniowej drzew lub krzewów na terenach zieleni lub zadrzewieniach powinny być wykonywane w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom.**
- 1a. Zabiegi w obrębie korony drzewa na terenach zieleni lub zadrzewieniach mogą obejmować wyłącznie:
 - 1) usuwanie gałęzi obumarłych, nadłamanych lub wchodzących w kolizje z obiektami budowlanymi lub urządzeniami technicznymi;
 - 2) kształtowanie korony drzewa, którego wiek nie przekracza 10 lat;
 - 3) utrzymywanie formowanego kształtu korony drzewa.
- 2. Na drogach publicznych oraz ulicach i placach środki chemiczne powinny być stosowane w sposób najmniej szkodzący terenom zieleni oraz zadrzewieniom.

OCHRONA TERENÓW ZIELENI I ZADRZEWIEŃ

miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (zawierający zakazy, nakazy, dopuszczenia) - przykładowy zapis ustaleń:

- W celu zachowania i ochrony wartościowego starodrzewu i zadrzewień ustala się:
- a) przy realizacji obiektów budowlanych nakaz postępowania z istniejącym drzewostanem i krzewami zgodnie z przepisami odrębnymi;
- b) zakaz usuwania istniejącego drzewostanu zieleni przyulicznej o funkcji izolacyjnej towarzyszącej drogom publicznym oraz stanowiącym element kompozycji przestrzennej;
- Zachowanie istniejącej zieleni porastającej i stabilizującej skarpe;

dokumentacja projektowa - zabezpieczenie drzew powinno być częścią składową tego dokumentu, obejmując:

- Zabezpieczenie drzew na placu budowy (np. ruch pojazdów, stosowanie maszyn budowlanych, prace ziemne, zmiana wysokości gruntu, prowadzenie infrastruktury)
- Ochronę drzew w czasie prac pielęgnacyjnych (np. kształtowanie prawidłowych koron, usuwanie drzew, przesadzanie drzew, utrzymanie właściwych stosunków powietrzno-wodnych w glebach misy korzeniowej);

MISA KORZENIOWA

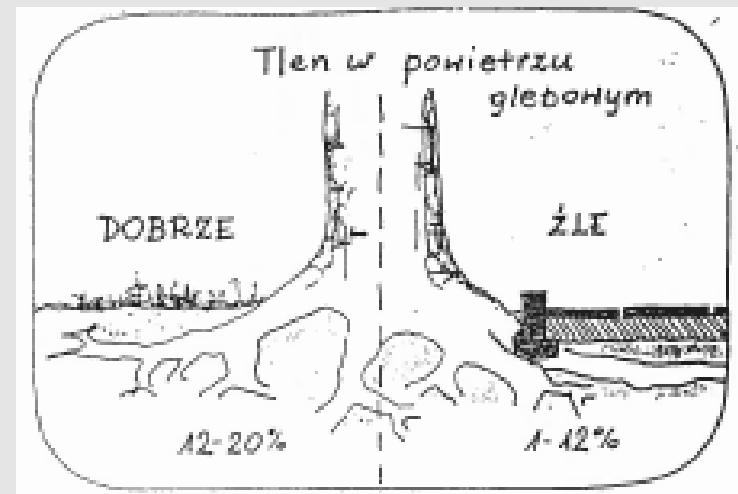
- **Ochrona drzewa w mieście:**

- Rozwój drzew zależy od środowiska glebowego w obrębie brył korzeniowych (wymaga to zastosowania odpowiednich środków agrotechnicznych przy sadzeniu i pielęgnacji drzew);
- Przykrycie substancją nieprzepuszczalną lub zaskorupienie gleb zmniejsza ilość O_2 , co powoduje martwicę;
- Podlewanie bezpośrednio do misy nie daje 100% gwarancji nawodnienia gleby w strefie systemu korzeniowego - zaleca się systemy napowietrz.-nawadniające z rur perforowanych, montowanych w trakcie sadzenia wokół brył korzeniowej

- **W misie korzeniowej należy zapewnić:**

- **infiltrację wody**
- **przewietrzanie**

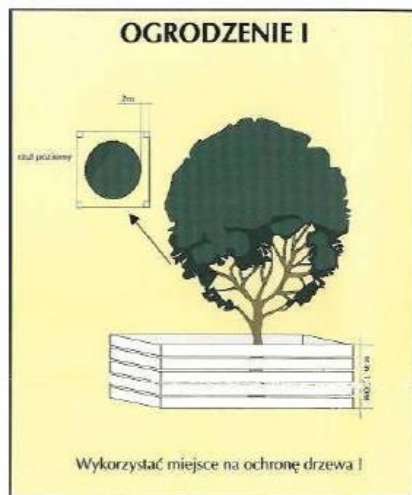
OCHRONA DRZEW W PROCESIE INWESTYCYJNYM na placu budowy

OCHRONA DRZEW (PNIA, KORONY)

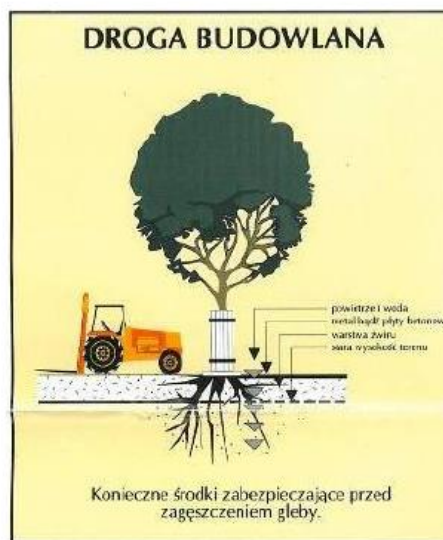
Drzewa w obrębie budowy **powinny być** na tyle **wysoko oszalowane** odpowiednimi materiałami, by **wykluczyć uszkodzenia pnia**.

W razie konieczności należy również zabezpieczyć korony.

UŻYWANIE MASZYN

W obrębie koron nie wolno przeprowadzać żadnych czynności przy użyciu maszyn. Dojazdy do placów budowy w tym obrębie należy przykryć stalowymi płytami lub warstwą chudego betonu (min. o grubości 20 cm) na podkładach plastikowych.

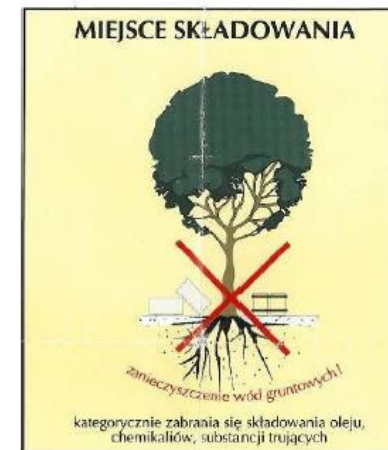

SKŁADOWANIE

W obrębie korzeni i koron **nie wolno**:

- składować żadnych materiałów budowlanych i napędowych;
- instalować żadnych maszyn budowlanych, głównie betoniarek.

Należy unikać wylewania wody z oczyszczania placu budowy, zwłaszcza z osadami cementowymi (wodę należy gromadzić zgodnie z przepisami porządkowymi).

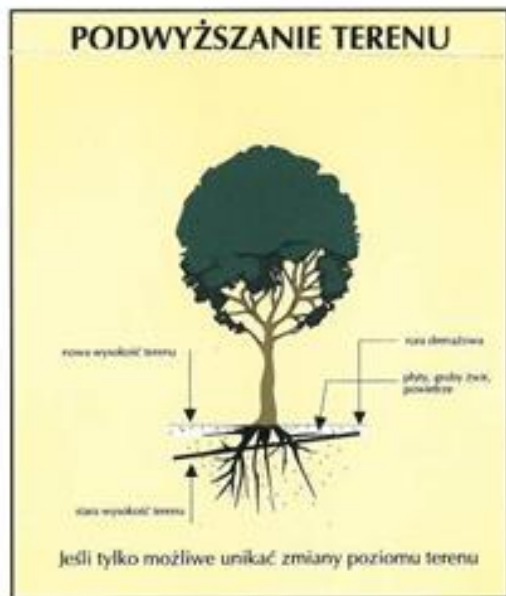
OCHRONA DRZEW W PROCESIE INWESTYCYJNYM na placu budowy

ZMIANA POZIOMU TERENU

W obrębie koron **nie wolno** składować żadnych materiałów ziemnych.

Nasypy i odkłady łukowate w obrębie zasięgu korony **są jedynie dopuszczalne** w uzasadnionych, wyjątkowych przypadkach, zgodnie z decyzją wydaną przez odpowiedni organ (np. Wydział Ochrony Środowiska, itp.).

NIWELOWANIE I ZAGĘSZCZANIE

Prace niwelacyjne w obrębie korony powinny być wykonywane ręcznie.

W obrębie korzeni zaniechać zagęszczania gruntu (walcowanie należy ograniczyć do minimum).

DRZEWO JAKO KORZYŚĆ EKONOMICZNA

- Efekt chłodzący dużego drzewa jest równoważny wydajności 5 klimatyzatorów pracujących 20 h/dobę
- Odpowiednio posadzone i pielęgnowane drzewa wokół domu pełnią rolę osłony przeciwwietrznej, co zmniejsza koszty ogrzewania o 10-12%
- Chronią nawierzchnie dróg, przedłużając ich trwałość - korony drzew zacinając powierzchnię chronią asfalt przed przegrzaniem i wydłużają ich trwałość z 7-10 lat do 20 –25 lat.
- W dużych miastach drzewa usuwają do 5575 ton zanieczyszczeń rocznie, co oszczędza 10 mln dolarów wydanych na urządzenia technologiczne do oczyszczania powietrza.
- Ograniczenie spływu wody deszczowej zmniejsza koszty instalacji systemu kanalizacyjnego. Obecność ok. 500 tys. drzew przynosi oszczędności rzędu 600 tys. dolarów
- Wartość zadrzewionych działek jest wyższa i są one bardziej atrakcyjne dla kupujących. Według badań amerykańskich, wartość działki zadrzewionej wzrasta od 5 do 30% (wg innych badań 8-27%) w stosunku do niezadrzewionej. Jedno duże drzewo podnosi wartość działki o 1%. W badaniach niemieckich wykazano, że zadbane park lub ogród publiczny pozytywnie wpływa na wartość gruntów znajdujących się w promieniu aż 1500 metrów (wzrost wartości do 10%). W sąsiedztwie do 500 metrów wzrost wartości dochodzi aż do 20% wartości nieruchomości.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

dr Janina Szczepańska

biegły z listy MOŚZNiL Nr 1155 i z listy Wojewody Śląskiego Nr 178
w zakresie sporządzania ocen i prognoz oddziaływania planów na środowisko

Obecność zróżnicowanych wielogatunkowych i wielofunkcyjnych zadrzewień o zadawalającym stanie utrzymania - dzięki pracom pielęgnacyjnym służ miejskich - jest bardzo ważnym atutem w promocji miasta, w którym warto mieszkać i inwestować w działalność gospodarczą...

